

חתן דמים

סיפור קטן של הזו, לא דווקא בסגנון האפי ייני לו ביותר, זה שלמדנו לזהותו עם חיים הזו. סיפור קטן שהופיע בראשונה, כפי שהזכירנו, לפני כ־30 שנה. סיפור קטן שנעשה עילה להוצאת אחד הכרכים המהיר דרים ומשובחיהטעם מכל אשר ראינו אי־פעם בשדה המוֹ"לות העברית.

לפנינו אחד משני הכרכים ה"ביבליופיליים" שהופיעו באחרונה בהוצאת "מחברות לספרות" (השני הוא "שיר עשרה אחים" לנתן אלטרמן). תבניתו של הכרך אלבומית (23x28.5 ס"מ), אותיותיו גדולות, מנוקדות כולן, הדפסתו נקיה ומאירת־עיניים, עימודו קפדני, הרמוני, מצוין באיזון נאות בין טקסט לרישום, כריכתו בד שחור־חגיגי (עם הט־בעת־רישום לבנה־כספית). רישומיה המרור־ביים של רות צרפתי עשויים ביד אמונה ובוטחת, אף כי דומה שנתפסו מעט יותר מדי לשיגרה — שקבעוה בזמנו נ. גוטמן וא. נבון — של עיטורים "על נושא מן התנ"ך".

הוצאות ביבליופיליות מעין אלו יש לקדמן בברכה, שהרי מן־הסתם לא היו באות לעולם לולא היה להן איזה ביקוש פוטנציאלי ולולא היה איזה חבר־אנשים המוכן להשקיע חיבה ומסירות וכשרון והתלהבות ביזמתן ובב־יצוען. עצם העובדה שמעט־מעט "הוכשר

הדור" לקליטתן ולהערכתן של הוצאות כאלו, כמו גם לביצוען הטכני, היא סימן חיובי לצמיחתו של קורא עברי שיש ביחסו אל הספר גם משהו הרחבת־דעת שבפולחן; אם לא פולחן של קדושה, על־כל־פנים פולחן של ערכי־רוח וערכי־יופי, שהוא מסימניה הנאמנים של תרבות־ספר.

מי שנזקק להוצאה ביבליופילית של איזה טקסט שהוא, חזקה עליו שלא לקרוא גופי־דברים הוא מבקש ולא לברר לעצמו בעיות רוחניות. עם זאת הרי עצם המתן המחודש של טקסט — מוכר כבר, בדרך כלל — בכלי־חמדה־יווני יש בו לפעמים כדי לשוות ליצירה מימד חדש בעיני מי שחוזר לקרוא בו. מה לעשות, השפעתו של התוכן תלויה לא מעט גם בהשפעתם של הכלים...

האין הידורו של הפלי משפיע על כוחו ותוקף־רישומו של הטקסט הזה ההזוי? — אם אמנם כך הוא, אפשר שאינו אלא מבליש את אָפיו העשוי, המסוגנן, הייתי אומר: ה"בארוקי". סיפור זה, שמצדו התימאטי כלי־כולו אחור־ומאוחר רק בשני פסוקים מספר־שמות שבמקרא (על צפורה בתי־תרו, אשת משה, שמלה בצור את ערלת בנה), אין ספק שהוא מלאכת־מחשבת ומעשה־וירטואוזו בחמרו הלשוני־הפיוטי, בדימויו ובציווריו ובבניינו הארכיטקטוני ובליטוש תיבותיו ופסקותיו, אבל אפשר יש בו לחזק בקורא את ההרגשה שמעשה־חושב איננו בהכרח דבר בעל ערך אמנותי ווירטואוזיות איננה מעידה בהכרח על השג רוחני ועל מיתח הווייתו.

מ. פ.

* חיים הזו: חתן דמים; ציורים: רות צרפתי; הוצאת מחברות לספרות, 1960; 64 עמ'.